

DET TEKNISKE BEREGNINGSUTVALGET FOR INNTEKTSOPPGJØRENE

HOVEDPUNKTER FRA FORELØPIG RAPPORT for 2008: OM GRUNNLAGET FOR INNTEKTSOPPGJØRENE 2008

Rapporten gir oversikt over utviklingen i de senere år i lønninger, inntekter, priser og konkurranseevne. Utvalget presenterer dessuten en prognose for konsumprisveksten fra 2007 til 2008. Rapporten inneholder også korte beskrivelser av utsiktene for internasjonal- og norsk økonomi. Rapporten bygger delvis på foreløpige tall og anslag for 2007. Deler av rapporten vil derfor bli oppdatert mot slutten av mars/begynnelsen av april. Dette gjelder bl.a. tall for lønnsutviklingen, for forholdet mellom kvinners og menns lønn, lønn etter utdanning og for lederlønn. Da vil det også foreligge nye nasjonalregnskapstall som har betydning for deler av rapporten.

1. Lønnsutviklingen

Den gjennomsnittlige **årslønnsveksten fra 2006 til 2007** for alle grupper under ett er anslått til 5,4 prosent, mot 4,1 prosent i 2006. Lønnsveksten i fjor var den høyeste siden 2002, og klart høyere enn gjennomsnittlig lønnsvekst på 4,7 prosent det siste tiåret.

Årslønnsveksten fra 2006 til 2007 i NHO-bedrifter kan anslås til om lag 5½ prosent for industriarbeidere og til om lag 5¾ prosent for industrifunksjonærer. Gjennomsnittlig lønnsvekst i dette området var på om lag 5½ prosent. Årslønnsveksten for HSH-bedrifter i varehandelen er beregnet til 5,0 prosent. I finanstjenester, som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring, er lønnsveksten i 2007 beregnet til 5,2 prosent. For ansatte i staten og i kommunene kan lønnsveksten foreløpig anslås til henholdsvis om lag 5 prosent og 4½ prosent. Årslønnsveksten i Spekter-bedriftene ekskl. helseforetakene anslås til 5,3 prosent. Anslag på årslønnsveksten i helseforetakene kommer utvalget tilbake til i mars/april.

Utvalget anslår **lønnsoverhenget** til 2008 til 2 prosent for alle grupper under ett. Dette er høyere enn det gjennomsnittlige overhenget de tre foregående år som var på 1,5 prosent, men om lag på linje med overhenget til 2007. For industriarbeidere er overhenget anslått til 1¾ prosent og for industrifunksjonærer til 2½ prosent. Overhenget for ansatte i HSH-bedrifter i varehandelen er beregnet til 1,6 prosent og for ansatte i finanstjenester til 1,3 prosent. I Spekter-bedriftene ekskl. helseforetakene er overhenget anslått til 1,3 prosent. For ansatte i staten og kommunene er overhenget foreløpig anslått til henholdsvis 1½ prosent og 1¼ prosent.

2. Prisutviklingen

Konsumprisene (KPI) økte i gjennomsnitt med 0,8 prosent fra 2006 til 2007, mot 2,3 prosent året før. Målt på tolv månedersbasis, varierte prisveksten i 2007 mellom -0,3 prosent (september) og 2,8 prosent (desember). Elektrisitetsprisutviklingen trakk alene ned veksten i KPI med nær 1 prosentpoeng fra 2006 til 2007. Fra januar 2007 til januar 2008 økte KPI med 3,7 prosent. Den økte tolv månedersveksten i KPI mot slutten av fjoråret og inn i 2008 må særlig ses i sammenheng med

utviklingen i elektrisitets- og drivstoffsprisene. I de siste fem årene har KPI i gjennomsnitt steget med 1,5 prosent årlig, mot 2,4 prosent i femårsperioden før.

Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og utenom energivarer (KPI-JAE) tok seg noe opp i begynnelsen av 2007 for deretter å svinge rundt 1,5 prosent. I desember 2007 var veksten i KPI-JAE oppe i 1,8 prosent. I januar 2008 økte tolvmånederveksten ytterligere litt, til 1,9 prosent, den høyeste veksten i KPI-JAE siden februar 2003.

Utvalget har analysert utsiktene for prisveksten i 2008, bl.a. ved hjelp av modellberegninger. I modellberegningene er det lagt til grunn forutsetninger om bl.a. utviklingen i kronekursen, importpriser, råoljepriser, elektrisitetspriser og norskproduserte jordbruksvarer. Det avgiftsopplegget som Stortinget har vedtatt for 2008, anslås ikke å påvirke den samlede prisveksten.

Med bakgrunn i de beregningene og forutsetningene som er gjort, anslår utvalget **en gjennomsnittlig prisvekst på om lag 3½ prosent fra 2007 til 2008**. Usikkerheten i prisvekstanslaget for 2008 er særlig knyttet til utviklingen i elektrisitetsprisene, der det i modellberegningen er lagt til grunn en betydelig økning fra 2007 til 2008. I tillegg er det betydelig usikkerhet knyttet til hvor sterkt økningen i matvare- og råvarepriser på verdensmarkedet slår inn i prisveksten for matvarer i Norge.

3. Industriens konkurranseevne

Den kostnadmessige konkurranseevnen for **industrien**, målt ved relative timelønnskostnader for industriarbeidere i felles valuta, har svekket seg i løpet av de tre siste årene. I fjor anslås de relative timelønnskostnadene i felles valuta i industrien å ha økt med 2,9 prosent.

Gjennomsnittlige timelønnskostnader i industrien i Norge i 2007 er anslått å ligge om lag 25 prosent høyere enn et handelsvektet gjennomsnitt av våre handelspartnere i EU. For industriarbeidere alene lå de norske kostnadene vel 41 prosent høyere. Det er knyttet usikkerhet og svakheter til slike sammenligninger. Pensjonskostnader er bare delvis inkludert i statistikken.

4. Inntektsutviklingen

Reallønn etter skatt for lønnstakere i alt økte ifølge standardberegninger med om lag 4,5 prosent fra 2006 til 2007, mot 1,9 prosent året før. For hovedgrupper av lønnstakere varierte veksten mellom 3 ¾ og 4½ prosent.

Disponibel realinntekt for Norge var ifølge forløpige nasjonalregnskapstall for de tre første kvartalene i 2007 vel 3 prosent høyere enn i samme periode i 2006, mot en vekst på 6,9 prosent året før. Sett over en lengre tidsperiode har det vært en betydelig samlet realinntektsvekst. Fra konjunkturbunnen i 2003 til 2007 ser disponibel realinntekt for Norge ut til å ha økt med om lag 32 prosent.

Mens bedring av bytteforholdet, særlig gjennom høyere oljepriser, forklarer en vesentlig del av den sterke inntektsveksten i årene 2004-2006, var det sterk produksjonsvekst i fastlandsnæringene som trakk opp den samlede inntektsveksten i 2007.

Husholdningenes disponible realinntekt utenom aksjeutbytte var ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall for de tre første kvartalene i 2007 3,1 prosent høyere enn i samme periode året før. Hovedforklaringen til oppgangen var sterk sysselsettingsvekst kombinert med

reallønnsvekst. Regnet per person, gikk disponibel realinntekt for husholdningene opp med 2,1 prosent i den samme perioden.

Pensjonen for enslige minstepensjonister og minstepensjonistektepar økte reelt med 4,5 prosent fra 2006 til 2007. I 2007 utgjorde minstepensjonen i gjennomsnitt 117 476 kroner for enslige og 215 304 kroner for ektepar.

Kontaktperson for ytterligere opplysninger: Utvalgets leder Øystein Olsen, Statistisk sentralbyrå, tlf. 21 09 49 90/918 27 944 eller e-post: oyo@ssb.no